

Sygn. akt III RC 459/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Głogowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym

Przewodniczący SSR Katarzyna Dąbrówny

Ławnicy

Protokolant Ewelina Frątczak

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2017 r. w Głogowie

sprawy z powództwa E. L.

przeciwko Z. L.

o zasądzenie alimentów

- I. zasądza od pozwanego Z. L. na rzecz powódki E. L. alimenty w kwocie po 250 (dwieście pięćdziesiąt) zł miesięcznie, płatne z góry do dnia 20-go każdego miesiąca, poczynając od dnia 04 sierpnia 2016 r., wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;
- II. oddała dalej idące powództwo;
- III. nie obciąża pozwanego kosztami sądowymi w sprawie;
- IV. zasądza od pozwanego Z. L. na rzecz powódki E. L. kwotę 378 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
- V. nadaje wyrokowi w punkcie: I rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt III RC 459/16

UZASADNIENIE

Powódka E. L. wniosła o zasądzenie od pozwanego Z. L. alimentów w kwocie po 400,00 zł miesięcznie, poczynając od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 04 sierpnia 2016 r., płatnych z góry, do rąk powódki wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w zapłacie którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż E. L. jest córką A. L., a wnuczką pozwanego. Małżeństwo rodziców powódki zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem (...) z dnia (...) r. w sprawie o sygn.(...). Ojciec powódki, ostatnim orzeczeniem (...) z dnia (...) r. w sprawie o sygn. akt (...) zobowiązany został do płacenia na jej rzecz alimentów w wysokości po 600,00 zł miesięcznie. A. L. jednakże od dłuższego czasu nie wywiązuje się z nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego, a postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko niemu w przedmiocie alimentów jest całkowicie bezskuteczne. Powódka pozostaje z tego powodu na wyłącznym utrzymaniu matki, zatrudnionej na stanowisku sprzedawcy za wynagrodzeniem 1.300,00 zł netto miesięcznie i babci utrzymującej się z emerytury w wysokości około 1.600,00 zł miesięcznie, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Podniosła, iż koszty jej

utrzymania wynoszą 800,00 – 1.200,00 zł miesięcznie. Z uwagi zaś na trudną sytuację materialną rodziny, ani matka powódki, ani jej babcia, nie są w stanie zaspokoić jej usprawiedliwionych potrzeb.

Pozwany na rozprawie w dniu 26 października 2016 r. wniósł o oddalenie powództwa w całości (vide: k. 47 akt).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

E. L., urodzona w dniu 30.10.1997 r., jest córką A. L., a wnuczką Z. L..

- bezsporne -

Wyrokiem (...) z dnia (...) r., w sprawie o sygn. akt (...) zasądzono od A. L. na rzecz E. L. alimenty w kwocie po 600,00 zł miesięcznie, w miejsce dotychczasowych alimentów w kwocie po 400,00 zł miesięcznie ustalonych wyrokiem (...) z dnia (...) r., w sprawie o sygn. akt (...).

dowód: - odpis wyroku(...) z dnia (...) r. w sprawie (...)

(...) – k. 6 akt.

Wszczęte wobec ojca powódki A. L. postępowanie egzekucyjne prowadzone przez (...) przy (...) - T. M. w sprawie o sygn. akt (...) na przestrzeni 2016 r. i nadal, jest całkowicie bezskuteczne.

A. L. nie posiada stałej pracy, renty ani emerytury, nie pobiera zasiłków, nie dokonuje dobrowolnych wpłat.

dowód: - zaświadczenie Komornika z dnia (...) r. – k. 10 akt,

- pismo Komornika z dnia (...)r. wraz z kartą rozliczeniową – k. 53 –

55 akt.

Powódka **E. L.** ma 19 lat. Jest uczennicą 4 klasy (...) w G. w Zespole Szkół (...). Uczy się w systemie stacjonarnym.

Powódka w przeszłości chorowała na białaczkę. Obecnie jest zdrowa, ale pozostaje pod stałą kontrolą onkologiczną, raz na 6 miesięcy wykonuje badanie krwi. Z uwagi na problemy ze stawami przyjmuje leki, których miesięczny koszt zakupu wynosi 30,00 – 40,00 zł. Niekiedy z powodu braku funduszy nie wykupuje leków.

E. L. mieszka i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe ze swoją mamą – L. L. (1) oraz babcią B. B..

Matka powódki – L. L. (1) ma 42 lata, posiada wykształcenie zawodowe, z zawodu jest krawcem – szwaczem. Jest zatrudniona w sklepie spożywczym w charakterze sprzedawcy, za wynagrodzeniem w wysokości po 1355,69 zł netto miesięcznie. Innych dochodów nie posiada.

Z kolei B. B. ma 60 lat i utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego w kwocie po 1.500,00 zł netto miesięcznie. Powódka z rodziną mieszkają w lokalu w bloku, z tytułu kosztów utrzymania ponoszą następujące miesięczne wydatki: 415,00 zł za czynsz i fundusz remontowy; 170,00 zł za energię; 70,00 zł za gaz; 100,00-120,00 zł za wodę; 100,00 zł za Internet i abonament TV (łącznie 865,00 zł średnio miesięcznie). Wpłacają też miesięczną ratę po 500,00 zł w celu wykupu mieszkania na własność.

E. L. żyje bardzo skromnie, nigdy nie była na wakacjach, dokonuje zakupu odzieży używanej, nie było jej stać na zakup części podręczników szkolnych. Pozwany i jego żona, jak również ojciec powódki nie utrzymują z nią od lat żadnych kontaktów.

Za alimenty uzyskane od pozwanego z tytułu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia z dnia 26.10.2016 r. powódka nabyła w listopadzie 2016 r. oraz w styczniu 2017 r. brakujące podręczniki szkolne za kwotę około 160,00 zł.

dowód: - zaświadczenie o zarobkach matki powódki z dnia(...) r. i z

dnia(...) r. – k. 11 i k. 42 akt,

- wyciąg bankowy z (...) w G. – k. 12 akt,

- przelewy bankowe i rachunki z tytułu opłat za mieszkanie – k. 13 –

19 akt,

- zaświadczenie z Zespołu Szkół (...) w G. z dnia

(...) r. – k. 41 akt,

- faktura Vat nr (...) z dnia (...) r. oraz nr (...) z

dnia(...) r. oraz faktura nr (...) z dnia(...) r. –

k. 80-81 akt,

- zeznania świadka L. L. (1) – k. 48 v. akt,

- wyjaśnienia powódki – k. 47 v. i k. 82 v. akt.

Pozwany **Z. L.** ma 69 lat. Od 1997 r. przebywa na emeryturze, której wysokość wynosi aktualnie 1.930,91 zł netto miesięcznie. Innych źródeł dochodu nie posiada. Pozwany pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z I. L.. Żona pozwanego ma 62 lata, od dnia 01.04.2016 r. została przyznana jej emerytura w wysokości 446,87 zł netto miesięcznie.

Zamieszkują we własnościowym lokalu mieszkalnym. Czynnosc wynosi 350,00 zł miesięcznie, opłaty za energię elektryczną wynoszą przeciętnie 100,00 zł; za abonament telefoniczny płacą 29,99 zł i za telewizję kablową – 29,00 zł.

Pozwany w 2013 r. zaciągnął kredyt w wysokości 30.750,00 zł, min. w celu spłaty zadłużeń alimentacyjnych syna A. L., który spłaca obecnie w ratach po 736,00 zł miesięcznie. Kredyt ten będzie spłacać do listopada 2020 r.

Pozwany ma problemy zdrowotne i wymaga systematycznego leczenia. Także jego żona choruje, wymaga systematycznego leczenia ze względu na ogólny stan zdrowia, pozostaje pod opieką poradni specjalistycznych, w tym okulistycznej. Miesięcznie wydatkują na zakup lekarstw około 100,00 zł.

dowód: - decyzja ZUS w Z. odnośnie wysokości renty I.

L. – k. 43 i k. 66-67 akt.

- decyzja o waloryzacji emerytury wojskowej z dnia(...) r. – k. 44

i k. 65 akt,

- zaświadczenie lekarskie z dnia (...) r. – k. 35 akt,

- zaświadczenia lekarskie z dnia(...) r. – k. 36 i 37 akt,

- faktura Vat nr (...) z dnia (...) r. – k. 68 akt,

- wyciąg z banku – k. 69-70 akt,

- harmonogram spłat kredytu – k. 71 akt,

- rachunki za utrzymanie mieszkania – k. 72-74 akt,

- przesłuchanie Z. L. – k. 47 v. - 48 i k. 82 v. akt.

Ojciec powódki A. L. ma 40 lat. Od 2011 r. nie posiada stałego zatrudnienia. Kilka lat temu pracował w zawodzie policjanta. Przez kilka lat pracował w Holandii oraz w Niemczech. Obecnie mieszka w S., opiekuje się mieszkaniem kolegi w zamian za możliwość bezpłatnego przebywania w tym lokalu. Ponosi z tego tytułu opłaty związane z jego utrzymaniem w wysokości 350,00 zł miesięcznie. Nie jest zarejestrowany w PUP, okazjonalnie pracuje na umowę aktualnie na zlecenie w charakterze ochroniarza. Jest zdrowy.

dowód: - zeznanie świadka A. L. – k. 48 v.- 49 akt.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Ogólną przesłanką powstania obowiązku alimentacyjnego, zgodnie z dyspozycją art. 133 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej: k.r.i.o.) jest pozostawanie w niedostatku. Wyjątek dotyczy, jak to wynika z treści art. 133 § 1 k.r.i.o., jedynie obowiązku świadczeń rodziców względem nieusamodzielnionych dzieci. Z kolei zgodnie z dyspozycją art. 132 k.r.i.o., obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo, gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Jeżeli więc jedno z rodziców jest całkowicie niezdolne do wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego, obowiązek ponoszenia w całości ciężarów związanych z utrzymaniem i wychowaniem wspólnych dzieci spoczywa przede wszystkim na pozostałym rodzicu (por. orzeczenie SN z dnia 24 maja 1966 r., III Cr 89/66). Dopiero zaś, gdy zostanie ustalone, że drugie z rodziców - mimo odpowiedniej staranności i korzystania z wszystkich możliwości zarobkowych - nie jest w stanie w całości lub części sprostać swoim obowiązkom względem dziecka i z tego powodu dziecko mogłoby znaleźć się w niedostatku - w grę wchodzi subsydiarny obowiązek dalszych krewnych np. dziadków uprawnionego.

W niniejszej sprawie powódka wykazała, iż wykonanie ciężącego na jej ojcu A. L. obowiązku alimentacyjnego i prowadzone przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne w zasadzie okazało się bezskuteczne. Jednakże sama tylko ta okoliczność nie powoduje, że po stronie pozwanego - dziadka powódki ze strony ojca powstał już obowiązek alimentacyjny, jako zobowiązanego do alimentacji swojej wnuczki w dalszej kolejności. Aby można było bowiem stwierdzić, iż taki obowiązek po stronie pozwanego powstał, należy ocenić w pierwszej kolejności, jakie są usprawiedliwione potrzeby powódki, a następnie czy matka E. L., jako zobowiązana w bliższej kolejności, jest w stanie przy pełnym wykorzystaniu swoich możliwości zarobkowych i majątkowych zaspokoić usprawiedliwione potrzeby córki.

W ocenie Sądu koszty utrzymania powódki E. L. kształtują się średnio na poziomie 1.000,00 zł miesięcznie. Składają się nań: koszty z tytułu zakupu żywności – szacunkowo 400,00 zł; 300,00 zł z tytułu partycypacji w kosztach utrzymania mieszkania; 100,00 zł z tytułu zakupu środków czystości i 200,00 zł z tytułu innych wydatków – w tym odzieżowych i szkolnych w zależności od potrzeb.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika, iż środki uzyskiwane przez matkę powódki pozwalają na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb E. L. w części, tj. w ocenie Sądu do 500,00 zł miesięcznie. Pracuje ona zawodowo uzyskując z tego tytułu dochód w wysokości 1.355,69 zł miesięcznie (aczkolwiek od dnia 1 stycznia 2017 r. najniższe wynagrodzenie wynosi 1459,48 zł netto miesięcznie). Przyjmując zatem, że matka powódki, jako zobowiązana w bliższej kolejności razem z jej ojcem, jest w stanie przy pełnym wykorzystaniu swoich możliwości zarobkowych i majątkowych zaspokoić usprawiedliwione potrzeby córki do wysokości 500,00 zł miesięcznie, pozostałą brakującą kwotę kosztów utrzymania powódki winien zaspokoić pozwany, ale do kwoty

po 250,00 zł miesięcznie, mając na uwadze, że także babcia powódki ze strony matki, partycypuje w kosztach jej utrzymania.

Niezależnie od powyższego za częściowym tylko uwzględnieniem powództwa, tj. do kwoty po 250,00 zł miesięcznie powództwa przemawia również wzgląd na osobistą i ekonomiczną sytuację pozwanego Z. L.. W każdym wypadku o powstaniu pomiędzy potencjalnie uprawnionym i zobowiązanym do alimentacji konkretnego obowiązku łożenia na utrzymanie i wychowanie uprawnionego, jak to wynika z dyspozycji art. 135 § 1 k.r.i.o. rozstrzyga sytuacja osobista i materialna uprawnionego, jak i zobowiązanego. Obowiązek alimentacyjny dziadka nie polega bowiem na przerzucaniu na niego niespełnionego obowiązku alimentacyjnego ojca dziecka, może on bowiem być zobowiązany jedynie do takich świadczeń na jakie pozwalają jego możliwości majątkowe, przy uwzględnieniu również jego usprawiedliwionych potrzeb (tak SN w wyroku z dnia 8 października 1976 r., III CRN 205/76, niepubli.).

Z ustaleń sądu wynika, iż pozwany otrzymuje emeryturę w wysokości 1930,91 zł netto miesięcznie. Posiada na utrzymaniu żonę, która z kolei otrzymuje świadczenie w kwocie po 446,87 zł netto miesięcznie. Razem mają zatem do dyspozycji kwotę 2.377,78 zł. Ponoszą koszty związane z utrzymaniem mieszkania: czynsz w wysokości 350,00 zł miesięcznie, opłata za energię elektryczną w wysokości 100,00 zł miesięcznie, opłata za telefon w kwocie 29,99 miesięcznie i za telewizję 29,00 zł miesięcznie - (łącznie z tytułu samych tylko opłat za mieszkanie płacą po 508,99 zł miesięcznie). Z tytułu raty kredytu zaciągniętego w dniu 24 października 2013 r. spłacają po 730,00 zł miesięcznie, przy czym należy zauważyć, iż pozwany zaciągnął kredyt w okresie kiedy nie spoczywał na nim skonkretyzowany obowiązek alimentacyjny względem wnuczki. Z. L. miał zatem prawo zaciągnąć kredyt i dysponować uzyskaną z tego tytułu kwotą swobodnie według własnego życzenia z uwagi na, co trudno w realiach niniejszej sprawy, przy ustalaniu jego możliwości zarobkowych pominąć tak istotną pozycję, jaką stanowi rata kredytu w jego stałych, co miesięcznych wydatkach. Nadto pozwany i jego żona z uwagi na wiek ponoszą miesięczne wydatki na zakup leków oscylujące w granicach 100,00 zł miesięcznie.

Reasumując zatem wydatki ponoszone przez Z. L. z tytułu kosztów utrzymania mieszkania, spłaty kredytu oraz zakupu leków – wynoszą łącznie około 1.339,00 zł miesięcznie. Pozwanemu i jego żonie po ich uregulowaniu pozostaje zatem do dyspozycji kwota około 1.040,00 zł (czyli po 520,00 zł na osobę) na pozostałe potrzeby - w tym zakup żywności, odzieży, środków higieny i kosmetyków. Z racji problemów ze zdrowiem oraz ze względu na wiek (69 lat) pozwany nie może też podjąć dodatkowego zatrudnienia. Trudno w takiej sytuacji uznać, że pozwany jest w stanie, bez uszczerbku dla swych nie tyle usprawiedliwionych, co wręcz niezbędnych potrzeb, ale również potrzeb żony, przyczynić się do ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem powódki ponad kwotę 250,00 zł. Zdaniem sądu to matka powódki w głównej mierze powinna przy wykorzystaniu w pełni swoich możliwości zarobkowych przeciwdziałać stanowi niedostatku swojej córki.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach postępowania oparto o dyspozycję art. 100 k.p.c. Zgodnie treścią wskazanego przepisu, Sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu, a więc mając na względzie wynik procesu. Ponieważ żądanie pozwu zostało uwzględnione częściowo, tj. w 63% Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki koszty z tytułu zastępstwa procesowego – w wysokości 378,00 zł.

W oparciu o dyspozycję art. 333 § 1 pkt. 1 k.p.c. , wedle którego sąd z urzędu nadaje wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli zasądza alimenty, co do rat płatnych po dniu wniesienia powództwa, a co do rat płatnych przed wniesieniem powództwa za okres nie dłuższy niż za trzy miesiące, Sąd nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności.